

n a (17 str., 2 tabeli) ter poročilo o hudi nevihti s točo na celjskem območju in na Gorenjskem 29. junija 1982 (18 str., 2 tabeli) K. N a t k a.

V letu 1982 je Poljanska Sora kar $5 \times$ prestopila bregove. Najvišja voda je bila na Sori 14. 11., največ škode pa je naredila poplava 13. 6. Nobena od poplav v letu 1982 pa se ne more primerjati s poplavo leta 1926. Čeprav manj uničujoče, pa so poplave leta 1982 pokazale, da ljudje premalo upoštevajo nevarnost visokih voda. Hiše grade na poplavnih območjih, ogrožene so ceste in še posebej slabo grajeni mostovi.

Nevihti s točo, ki sta najbolj prizadeli celjsko območje in del Gorenjske, nista divjali istočasno, obe pa sta se sprostili ob prehodu neizrazite hladne fronte preko Slovenije. Škoda, ki je nastala na poljih, v vinogradih in sadovnjakih, je v nekaterih občinah preseгла 7% vrednosti družbenega bruto proizvoda in spodbudila akcijo za izgradnjo obrambnega sistema za varstvo pred točo.

Marjan Bat

Andrej Pogačnik, Urbanizem Slovenije, oris razvoja urbanističnega in regionalnega prostorskega načrtovanja, FAGG Ljubljana, 1983, str. 296.

O slovenskih arhitektih (Plečniku, Fabianiju) in slovenskem urbanizmu smo že v preteklosti dobili izpod peresa Marjana Mušiča, Vladimirja Mušiča, Janka Omahna, Staneta Bernika, Naceta Šumija in še nekaterih bolj ali manj obširna poročila. Pogačnikovo delo pa je prvo, ki s pomočjo komparativne analize prikazuje celoten razvoj našega urbanizma, ideje in smeri, ki so se v njem uveljavljale, ter njegov pravni in upravni položaj. Pomembna novost je, da opisuje tudi razvoj ostalega prostorskega planiranja. Avtor sicer začne svojo retrospektivo z rimsko, srednjeveško in novoveško dobo, se na kratko ustavi pri industrializaciji in predvojnih razmerah, vendar dejansko težišče njegove obravnave je na povojnem razdobju, ki je nedvomno v zgodovini naših mest in podeželja daleč najbolj burno in z najbolj globokimi in vsestranskimi posledicami. V svojem kronološko zasnovanem prikazu navaja vse poglobitve urbanistične projekte in njihove realizacije, večje mestne asanacije, urbanistične načrte in regionalne in druge prostorske plane. Omenja poglobitve arhitekta in urbaniste ter druge urbanistične raziskovalce ter s citiranjem ocen o teh delih iz takratnega tiska skuša prikazati njihove dobre in slabe strani. Žal je urbanistični del obširnejši in popolnejši prikazan, kot pa prostorskoplanerski. Pri slednjem so izostala ovrednotenja nekaterih pomembnejših del in znanstvenih razprav, ki so obogatila teorijo in prakso našega povojnega prostorskega planiranja.

Delo ne bo zanimivo samo za tiste, ki jih zanima urbanistični in prostorski razvoj in načrtovanje. Po njem bodo lahko s pridom posegli tudi drugi, ki žele obuditi spomine na nedavno preteklost, na dvome in pomisleke, ki so spremljali naš urbanistični razvoj, in na številne razprave o usmerjenosti in uspešnosti našega urbanizma. V teh razglabljanjih se Pogačnik izkaže kot zagovornik čuvanja našega kulturnega izročila in dediščine in kot nasprotnik pretiranih modernizmov.

I. Vrišer

Dragutin Feletar, Industrija Podravine. Varaždin, 1984.

Med najkvalitetnejša dela, ki odpirajo nova vsebinska in metodološka pota, sodijo v vsaki znanosti doktorske disertacije. Žal se njihovo število zadnja leta v geografiji

zmanjšuje, še redkeje pa so tiste, ki jih tudi v celoti natisnejo. Feletarjeva disertacija »Industrija Podravine«, ki jo je založil Savez geografskih društev Hrvatske, je v tem pogledu izjema. Obsežno delo, na 154 straneh velikega formata in z velikim številom barvnih prilog, obravnava na kompleksen način in deloma z regionalnogeografsko metodo razvoj, razmestitev in učinke industrije v treh občinah zgornje Podravine: v Durdjevcu, Koprivnici in Ludbregu. Sree te industrije je živilsko-industrijski SOZD »Podravka« s sedežem v Koprivnici in s številnimi podružnicami in kooperanti širom Podravine in Jugoslavije. Prav temu agroživilskemu in industrijskemu velikanu gre zasluga, da se je to slabo industrializirano ozemlje postopoma uvrstilo med srednje razvite regije SR Hrvatske.

Avtor obravnava industrializacijski proces v Podravini s treh temeljnih vidikov: kateri so bili osnovni razvojni pogoji, kakšne so pglavitne lastnosti današnje industrije in kakšen je bil učinek industrije na prostorske spremembe. Zajeto je prebivalstvo kot podlaga za oblikovanje najvažnejšega industrializacijskega faktorja — delovne sile, kmetijstvo kot surovinska osnova za industrijo, tržišče, združevanje dela in sredstev, prirodno bogastvo in vloga tradicije v industrijski proizvodnji. Avtor obravnava tudi pozitivne in negativne učinke prometnega položaja, industrijske mikrolokacije in vpliv različnih planskih konceptov o industrializaciji. V središču obravnave je vpliv industrije na socioekonomsko preobrazbo regije. Posebno pozornost posveča različnim neskladjem, ki jih je izzval razvoj industrije, med njimi v prvi vrsti zaostajanje kmetijske baze za proizvodnimi kapacitetami.

Delo je metodološko dobro zasnovano, grafično bogato opremljeno, upošteva dosežke industrijske geografije in bi bilo lahko dober vzorec, kako obdelati industrijo in industrializacijo v marsikateri drugi jugoslovanski regiji, ki je doživljala podoben razvoj. Po sodbi ocenjevalca bi avtor lahko zajel obsežnejše ozemlje, morda še spodnji del Podravine, kar bi dalo študiji večjo težo. S tako podrobnim gradivom in dobrim poznavanjem problematike bi se lahko lotil analize prostorskih medindustrijskih odnosov. Opozoriti bi bilo treba tudi na bodoče razvojne možnosti te dokaj samorastniško nastale industrije.

Igor Vrišer

Marija Makarovič, Strojna in Strojanci. Narodopisna podoba koroške hribovske vasi. Založila Mladinska knjiga, Ljubljana 1982, 559 strani.

Obsežna in vsebinsko bogata knjiga o Strojni in Strojancih sodi v tisto zvrst naše strokovno-znanstvene publicistike, ki odstira, podaja in vrednoti prenekatero immanentno, tudi večjemu številu strok sorodno problematiko o našem podeželju in njegovem vsakdanjem življenju. Knjiga je etnološka monografija o hribovskem kmečkem naselju ob naši državni meji na območju jugovzhodne Koroške, v katerem so se ohranile mnoge nekdane značilnosti materialne in duhovne kulture. Prepletanje oblik in načinov preteklega življenja in dela z novjšimi novostmi, ki čedalje bolj nezadržano prodirajo v to obmejno hribovsko naselje s saminami, daje celotni Strojni podobi spojne domačnosti.

Vsebina knjige je razdeljena v 16 poglavij, ki jim sledijo še Pogled na Strojance, statistične tabele in preglednice obdelanega anketnega gradiva, slovarček narečnih besed, viri in literatura ter kratek povzetek v angleščini. Za geografijo so zanimive in